

Medlemshvervning 3

Mere end halvdelen af de uorganiserede lønmodtagere har aldrig fået tilbud om medlemskab af en faglig organisation, viser ny Gallup-undersøgelse

Hjemmearbejde døgnet rundt. . . 5

Et folketingsflertal bakker tilsyneladende op om tankerne i et forslag fra Venstre og konservative, som vil afskaffe reglerne for hviletid og fridøgn for hjemmearbejde. LO afviser blankt forslaget

Virksomhedsoverdragelser 6

Ansatte i virksomheder, der skifter ejer, mister deres kollektive overenskomstretigheder, hvis arbejdsgiveren ikke vil indtræde som part i overenskomsten. Det er den håndfaste konsekvens af en principiel afgørelse fra Arbejdsretten

Hårdt brug for større konkurrence. 8

Regeringens forlig med Venstre, konservative, de kristelige og CD om øget fusionskontrol og hårdere straffe for overtrædelse af konkurrencelovgivningen er kun et skridt i retning af en styrket konkurrence i dansk erhvervsliv

VEU: Sæt handling bag ordene. . 10

Af LO-sekretær, Harald Børsting
Med regeringens 11 lovforslag, som skal udmønte reformen af voksen- og efteruddannelserne, står de faglige organisationer og LO over for to hovedopgaver

Udspil 18. maj 2000

Nyhedsbrevet *Udspil* Udgives af Landsorganisationen i Danmark
Rosenørns Allé 12, 1634 København V
Tlf. 35 24 60 00, fax: 35 24 63 08,
www.lo.dk, e-mail: udspil@lo.dk

Ansvarshavende redaktør: Hans Jensen.
I redaktionen: Henrik Rasch, Dorte Monggaard, Erik Harr, Peter Lav Hansen og Michael Bræmer. Layout og illustration: LO.
Mangfoldiggørelse ikke tilladt uden tilladelse fra LO. ISSN-nr.: 1397-9930

Den fælles valuta

Euroen er en stærk valuta

I de seneste måneder har euroens faldende kurs over for den amerikanske dollar fået en stor plads i den hjemlige debat op til euro-folkestemningen den 28. september. Nej-sigerne mener, at faldet i euroens kurs beviser, at finansmarkederne ikke tror på ideen bag den fælles valuta. Men det europæiske valutasamarbejde har før været udsat for langt voldsommere rutschetur, og grundlæggende er euro-landenes økonomier stærke med udsigt til lavere ledighed, stigende økonomisk vækst og fortsat lav inflation

I konventionel økonomisk teori måler man en valutas styrke på evnen til at holde prisstigningerne i ave. Og i gennemsnit lykkes den opgave ganske godt for de nuværende 11 euro-lande.

Euroen har gennem det seneste halve år oplevet et kursfald i forhold til amerikanske dollar på omkring 16-17 procent i en situation, hvor inflationen i euro-området ligger stabilt på et niveau omkring to procent.

I dag ligger euroens kurs på lidt over 90 dollar for 100 euro. Da det nuværende kursfald satte ind i oktober, var kursen 108 dollar pr. 100 euro. Faldet kan dog ikke tolkes som udtryk for, at finansmarkederne ikke har tillid til de europæiske økonomier eller euro-projektet som sådan.

Derimod kan forklaringen på den lavere eurokurs findes andre steder - blandt andet i de rentestigninger, som er gennemført i USA for at lægge en dæmper på den kraftige vækst i amerikansk økonomi.

1995: 145 dollar for 100 euro

Går man bare fem år tilbage i tiden, lå euroens kurs skyhøjt over den amerikanske dollar, med en pris på 145 dollar for 100 euro. På det tidspunkt lå inflationen på et niveau, der var et procentpoint højere end i dag uden udsigt til ændring. Ledigheden havde bidt sig fast et pænt stykke på den forkerte side af 11 procent modsat det nuværende niveau på 9,4 procent, som vel at mærke falder i et tempo, der svarer til over et procentpoint om året.

Tilsvarende var den økonomiske vækst 1995 på to procent årligt mod cirka 3,5 procent i dag.

Alt i alt var den økonomiske situation i 1995 væsentligt dårligere, end den er i dag. Ledighed og inflation var højere og den økonomiske vækst ganske moderat.

1985: 55 dollar for 100 euro

Kigger man endnu ti år længere tilbage i tiden til 1985 havde valutaerne i det daværende EMS-samarbejde en vekselkurs over for USA svarende til 55 dollar for 100 euro. Til illustration var 1985-tallene for inflation: 5 procent - ledighed: 10,4 procent - økonomisk vækst: 2,25 procent.

- Man måler en valutas styrke på, om man er i stand til at opretholde en lav inflation. Derfor skal man spørge til, hvordan det går med realøkonomien i Europa i dag, hvis man vil vide noget om euroens sande

Udvalgte nøgletal for euro-området

→ = stabil ↗ = stigende ↘ = aftagende

*4. kvartal 1999.

Kilde: OECD.

	Valutakurs, \$/euro	Økonomisk vækst, EU11	Ledighed, EU11	Inflation, EU11
1985	57	→ 2,25%	→ 10,4%	↘ 5,0%
1995	144	→ 2,00%	→ 11,5%	↘ 3,0%
2000, marts	90	↗ 3,10%*	↘ 9,4%	→ 2,1%

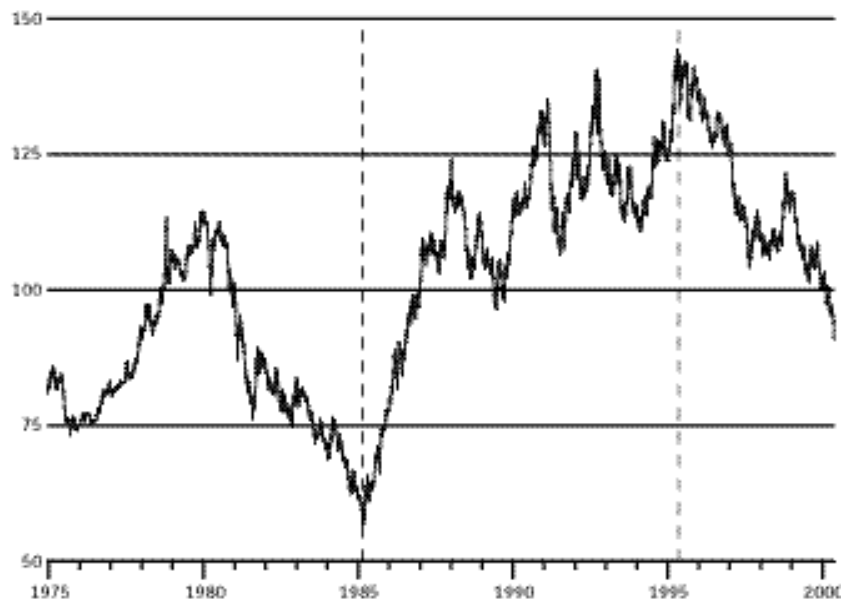
styrke. Ligesom vi i Danmark ikke selv er herrer over, hvordan de internationale investorer placerer deres penge, kan eurolande heller ikke selv bestemme valutakursudviklingen over for de øvrige store økonomier i verden, Japan og USA. Euro-kursen afhænger blandt andet af den generelle udvikling i verdensøkonomien - specielt i USA - men så længe der er styr på inflationsudviklingen, er euroens kurs i bund og grund uinteressant, siger økonom i LO, Jens-Christian Stougaard.

- Kun hvis den lavere euro-kurs giver sig udslag i betydeligt højere inflation på grund af stigende importpriser, er der grund til bekymring. For så går det ud over lønmodtagernes realløn. Men den udvikling er ikke til at få øje på. Den seneste stigning i inflationstakten i euro-området skyldes næsten udelukkende en kraftig stigning i oliepriserne, og i den sammenhæng er svækkelsen af euroen over for den amerikanske dollar næsten uden betydning, siger Jens-Christian Stougaard.

US \$ pr. 100 euro

Note: Før 1999 er der tale om beregnede værdier.

Kilde: Den Danske Bank

Udramatisk

Euroens fald over for den amerikanske dollar er med andre ord ikke dramatisk. Men derfor er det alligevel interessant at finde årsagerne. Noget enkelt svar kan man ifølge Jens-Christian Stougaard ikke give. Blot kan man pege på, at amerikansk økonomi igennem det seneste halve år har oplevet gentagne stigninger i de korte renter, hvilket er udtryk for den amerikanske nationalbanks forsøg på at undgå, at den kraftige vækst i USA fører til en overophedning af økonomien.

Pt. ligger det korte renteniveau i USA godt to procentpoint over niveauet i eurolandene. Det tiltrækker umiddelbart investorer, som ser en mulighed for at få en højere forrentning ved at placere deres penge i dollar.

Samtidig er det lykkedes for Clinton-regeringen at skabe overskud på de offentlige finanser. Det sætter den amerikanske stat i stand til at opkøbe store mængder af obligationer, hvilket presser de lange renter nedad. Det gør det så igen lettere for de amerikanske forbrugere at forsætte det lånefinansierede forbrug, som er et af kendetegnende ved det amerikanske opsving, og som bl.a. har givet sig udslag i et rekordstort underskud på betalingsbalancen, bl.a. over for EU.

Yderligere oplysninger: LO-økonom Jens-Christian Stourgaard på telefon 35 24 60 65

Yderligere kommentarer: LO-formand Hans Jensen på telefon 35 24 60 00

Medlemshvervning

Nye medlemmer kommer ikke selv ind ad døren

14 pct. af lønmodtagerne er ikke fagligt organiseret, men det skal der gøres noget ved, siger LO-formand Hans Jensen, efter at en ny undersøgelse har vist, at mange af de ikke-organiserede aldrig har fået et tilbud om at blive medlem af fagforeningen

Næst efter Sverige ligger Danmark helt i top, når det gælder den faglige organisering på arbejdsmarkedet. 86 pct. af samtlige lønmodtagere er medlemmer af en fagforening, heraf er 68 pct. med i et LO-forbund.

Men der er et stort potentiale for at udvide medlemsgrundlaget yderligere, fremgår det af en ny undersøgelse, som LO netop har gennemført i samarbejde med Gallup A/S. Resultatet viser, at blandt de 14 pct. ikke-organiserede har godt og vel halvdelen - i alt 55 pct. - aldrig fået et konkret tilbud om at blive medlem af en fagforening.

Ifølge undersøgelsen har LO-fagforeningerne et større efterslæb end de øvrige organisationer, når det drejer sig om at nå ud til de ikke-organiserede lønmodtagere med et tilbud om medlemskab. Blandt de lønmodtagere, der naturligt hører under LO's organisationsområde, har kun 41 pct. fået et tilbud mod 47 pct. blandt de øvrige ikke-organiserede.

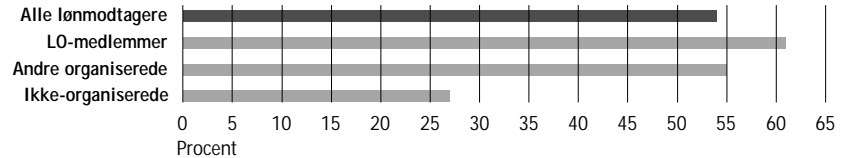
Undersøgelsen viser også, at de potentielle nye medlemmer skal findes i den private sektor - især inden for brancher som offentlige og personlige tjenesteydelser, hotel og restauration, fremstillingserhverv samt byggeri og anlæg.

Fagbevægelsen skal appellere til de unge

Blandt de ikke-organiserede er der 60 pct., som i forhold til uddannelse og erhvervssituation kan betegnes som potentielle LO-medlemmer. Denne gruppe er kendetegnet ved et lille flertal af kvinder på 51 pct. - i modsætning til de øvrige ikke-organiserede, hvor mændene er klart i overtal (64 pct.). Det er også karakteristisk, at der er mange unge i alderen 18-29 år, som indgår i rekrutteringsgrundlaget for LO, mens de øvrige ikke-organiserede er mere præget af de ældre aldersgrupper.

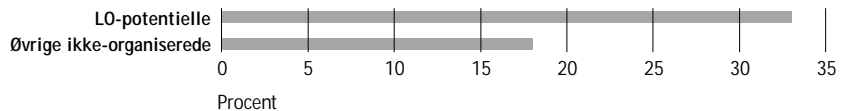
Lønmodtagere som er helt enige i, at fagforeninger er nødvendig (pct.)

Kilde: LO's fagforeningsundersøgelse 2000.

Ikke-organiserede – fordelt på LO-potentielle og øvrige ikke-organiserede – som er helt enige i, at fagforeningen er nødvendig (pct.)

Kilde: LO's fagforeningsundersøgelse 2000.

Formålet med den ny undersøgelse har netop været at kortlægge det fremtidige rekrutteringsgrundlag for LO-fagbevægelsen bl.a. ved at analysere de ikke-organiserede lønmodtageres syn på fagforeningen. Resultatet skal indgå i arbejdet i LO-forbundenes fælles medlemshvervningsudvalg, der blev nedsat på LO-kongressen sidste efterår.

Udvalget skal bl.a. se på, om der kan gøres en indsats for at skaffe fagbevægelsen ny tilgang, efter at de gamle traditioner for medlemshvervning mange steder er gået i glemmebogen.

Fagforeninger er nødvendige

Udviklingen har stået på i en årrække samtidig med, at den konstante vækst i LO's medlemstal er afløst af stagnation. Siden LO-forbundenes samlede medlemstal midt i 1990'erne kulminerede ved godt 1,5 mill. organiserede, er arbejdsstyrken vokset støt i takt med den øgede beskæftigelse. Men fagforeningerne - specielt inden for LO - har ikke haft held til at øge deres andel tilsvarende. Derfor er der i dag et potentiale for fornyet medlemsfremgang i de faglige organisationer.

Den ny undersøgelse peger specielt på, at den holdningsmæssige afstand til de ikke-organiserede lønmodtagere ikke er uoverkommeligt stor. Således mener 60 pct. af de ikke-organiserede, at fagforeninger er nødvendige for at varetage lønmodtagernes interesser kollektivt. Her er de enige med 83 pct. af den samlede lønmodtagergruppe, som har samme positive opfattelse af fagbevægelsens rolle i Danmark.

Dertil kommer, at mange ikke-organiserede tidligere har været medlemmer af en fagforening samtidig med, at en anden gruppe blandt de ikke-organiserede af egen drift har overvejet at melde sig ind - dog uden at gøre alvor af tanken.

Medlemskab skal være attraktivt

Rekrutteringsundersøgelsen giver et godt udgangspunkt for det videre arbejde i LO's medlemshvervningsudvalg, mener LO-formand Hans Jensen.

- Der er ingen tvivl om, at medlemshvervning blandt de nye grupper på arbejdsmarkedet vil være en af de vigtigste faglige opgaver fremover, siger Hans Jensen.

Han peger i den forbindelse på, at LO-forbundene allerede er godt i gang med det opsøgende arbejde i forhold til nystartede virksomheder og nye jobtyper, hvor der ikke er stærke traditioner for organisering.

- Den tid er forbi, hvor medlemmerne selv kom ind ad døren for at blive tilmeldt i fagforeningen. Nu er det op til os at sikre, at den enkelte får et tilbud om medlemskab, som han eller hun finder attraktivt. Vi kan ikke forlade os på, at der stadig er mange, der har forståelse for, at fagforeningerne spiller en væsentlig rolle på det overordnede samfundsplan. Medlemskabet skal også have personlig værdi for den enkelte - ellers risikerer vi, at det bliver valgt fra, tilføjer Hans Jensen.

Yderligere oplysninger: LO-konsulent Morten Madsen på telefon 35 24 60 20

Yderligere kommentarer: LO-formand Hans Jensen på telefon 35 24 60 00

Arbejdstid

Hjemmearbejde døgnet rundt

Et folketingsflertal bakker tilsyneladende op om tankerne i et forslag fra Venstre og konservative, som vil afskaffe reglerne for hviletid og fridøgn for hjemmearbejde. LO afviser blankt forslaget, som udover at skabe retsløse tilstande for en række lønmodtagergrupper, også vil stride mod EU's arbejdstidsdirektiv

Hvis det står til Venstre og konservative, skal arbejdstidsreglerne sættes ud af kraft for det stigende antal lønmodtagere, der udfører en del af deres arbejde i hjemmet. I et beslutningsforlag lægger de to partier op til at fjerne de gængse regler for fridøgn og hviletid (11-timers-reglen). Forslaget er især møntet på fjernarbejde via hjemmecomputere, men vil, hvis det vedtages, også betyde, at eksempelvis dagplejemødre vil kunne stilles over for krav om øget fleksibilitet.

Forslaget kommer kun fire måneder efter at arbejdsministeren, med hjælp fra parterne i Arbejds miljørådet, har fastsat nye regler for arbejdsmiljøet ved arbejde i eget hjem. Det nye regelsæt er efter LO's mening ikke ideelt, men indebærer dog, at lønmodtagere som arbejder hjemme, får en vis beskyttelse mod krav om at arbejde længe og på skæve arbejdstimer.

Men det nye regelsæt er tilsyneladende faldet en del organisationer i Dansk Arbejdsgiverforening så voldsomt for brystet, at de med hjælp fra Venstre og konservative nu søger at tvinge en lovgivning igennem på et område, som der herhjemme ellers er tradition for at regulere via aftaler mellem arbejdsmarkedets parter.

Borgerligt flertal

Under 1. behandlingen af VK-forslaget den 9. maj tegnede der sig et flertal for yderligere at svække beskyttelsen af lønmodtagerne, når det gælder arbejdstid og hjemmearbejde. Hele vejen fra Dansk Folkeparti og til CD var meldingen, at de nuværende regler er til skade for fleksibiliteten på et moderne arbejdsmarked.

LO-sekretær Marie-Louise Knuppert undrer sig over så få anstrengelser, medierne har gjort sig for at afdække, hvordan de hidtidige regler har fungeret i praksis og herunder især, hvad det er for arbejdsmiljøproblemer, arbejdstidsreglerne skal beskytte lønmodtagerne imod.

Beslutningsforslag B 147 om undtagelse for arbejdsmiljølovens regler om hviletid og fridøgn ved hjemmearbejde - fremsat den 12. april 2000 af Charlotte Antonsen(V), Jens Vibjerg (V), Pia Christmas-Møller (K) og Knud Erik Kirkegård (K):

“Folketinget pålægger regeringen snarest at fremsætte forslag til ændring af lov om arbejdsmiljø, der indebærer, at det kommer til at fremgå af lovens § 4, at lovens almindelige bestemmelser om hviletid og fridøgn ikke gælder for arbejde, der udføres i den ansattes hjem.”

Arbejdsmiljølovens § 18 giver allerede i dag mulighed for at aftale fravigelser af reglerne om fridøgn og daglig hvileperiode.

“Vedkommende arbejdsgiverpart og arbejdstagerorganisation kan aftale, at den daglige hvileperiode i et begrænset omfang kan udskydes eller nedsættes til 8 timer.”

Desuden har arbejdsminister Ove Hygum (S) i januar i år indført en bagatelgrænse, så regler om indretning af arbejdsstedet, skærmarbejde og sikkerhedsorganisationens arbejde kun gælder, hvis arbejdet i hjemmet foregår regelmæssigt, og arbejdstiden mindst svarer til cirka en dag inden for en normal arbejdsuge.

På flere overenskomstområder har man udnyttet mulighederne for mere fleksible arbejdstider, og når det gælder arbejde med IT-udstyr, såkaldt telearbejde har flere overenskomstparter indgået rammeaftaler, som også opstiller muligheder for fleksible arbejdstider. Hun peger samtidig på, at debatten behændigt er gået udenom det faktum, at der allerede er indgået aftaler mellem en række overenskomstparter om, hvorledes arbejdstid og frihed skal blandes, så både arbejdsgiver og arbejdstager får fordelene af de nye muligheder.

- Det er bemærkelsesværdigt, at disse muligheder og de allerede indgåede aftaler åbenbart ikke spiller den store rolle for arbejdsgiverorganisationerne og deres politiske venner i Folketinget, siger Marie-Louise Knuppert.

- Og vi tager til efterretning, at DA og deres medlemsorganisationer nu satser på at få aftalt regulering af arbejdstid gennem det politiske system og ikke som hidtil gennem overenskomsterne. Hvis Venstre og konservative får held med deres forehavende, kan det jo komme til at betyde at en del af overenskomstparterne skal til at gå deres rammeaftaler efter i sømmene, eftersom det vil undergrave de betingelser, som aftalerne blev indgået under, siger Marie-Louise Knuppert.

Hun hæfter sig desuden ved at forslaget fra Venstre og konservative strider mod EU's arbejdstidsdirektiv, som danner grundlaget for de aftaler, der findes på området.

Bagatelgrænse

LO har under forhandlingerne i Arbejdsmiljørådet fastholdt, at der burde gælde samme regler uanset, hvor arbejdet foregår. Der er dog indarbejdet en bagatelgrænse i bekendtgørelsen, som betyder, at særlige regler om indretning af arbejdsstedet, skærmarbejde og sikkerhedsorganisationens arbejde kun gælder, hvis arbejdet i hjemmet foregår regelmæssigt og arbejdstiden mindst svarer til cirka en dag inden for en normal arbejdsuge. Lønmodtagersiden i Arbejdsmiljørådet så gerne, at denne bagatelgrænse blev fjernet, og imødeser derfor også EU-Kommissionens eventuelle reaktioner på denne del af de nye regler.

Yderligere oplysninger: LO-konsulent Jan Toft Rasmussen på telefon 35 24 61 19

Yderligere kommentarer: LO-sekretær Marie-Louise Knuppert på telefon 35 24 60 00

Arbejdsret

Mister kollektive rettigheder ved virksomhedsoverdragelser

Ansatte i virksomheder, der skifter ejer, mister deres kollektive overenskomstretheder, hvis arbejdsgiveren ikke vil indtræde som part i overenskomsten. Det er den håndfaste konsekvens af en afgørelse, som Arbejdsretten traf i begyndelsen af maj, og som for alvor retter søgelyset mod den igangværende revision af Virksomhedsoverdragelsesloven

Arbejdsretten har med en principiel afgørelse indskrænket fagbevægelsens muligheder for at sikre medlemmernes rettigheder efter en virksomhedsoverdragelse.

I en sag, hvor Kvindeligt Arbejderforbund (KAD) havde indklaget en virksomhed under Dansk Arbejdsgiverforening (DA) for brud på overenskomsten, afviste Arbejdsretten at tage sagen under behandling med henvisning til, at virksomheden allerede på tidspunktet for overtagelsen af firmaet - og dermed de ansatte - havde meddelt KAD, at man ikke ønskede at "indtræde som part i overenskomstforholdet".

På den baggrund afviste Arbejdsretten at behandle sagen, og henviste dermed KAD's medlemmer til at føre sagen ved en almindelig domstol.

Arbejdsrettens afgørelse rører ved et ømt punkt i Virksomhedsoverdragelsesloven, som i forvejen stiller ansatte i en udsat position i tilfælde af, at deres arbejdsplads overtages af et andet firma.

Kollektive rettigheder bliver individuelle

Ifølge Virksomhedsoverdragelsesloven overtager køberen af et firma samtidig forpligtelsen til at efterleve indholdet i den eksisterende overenskomst. Men samtidig reduceres de hidtidige kollektive rettigheder i overenskomsten til individuelle rettigheder, og det vil sige, at overenskomsten overgår til kun at være et direkte anliggende mellem virksomhedens ledelse og de enkelte medarbejdere hver for sig.

Tilmed ophører virksomhedens forpligtelser over for de ansatte på tidspunktet for den oprindelige overenskomsts udløb.

Den fortolkning af Virksomhedsoverdragelsesloven er i løbet af de sidste ti år blevet stadfæstet gennem en række afgørelser blandt andet ved Arbejdsretten.

Minimumsdirektiv

Lovgivningen om ansattes retsstilling ved en virksomhedsoverdragelse stammer tilbage fra 1979. Loven blev gennemført for at bringe dansk lovgivning i overensstemmelse med et EU-direktiv, som i øvrigt for nylig er blevet revideret i EU's Ministerråd. Virksomhedsoverdragelsesdirektivet er et såkaldt minimumsdirektiv, som skal sikre EU-lønmodtagere en række minimumsrettigheder, hvis deres arbejdsplads bliver overtaget af et andet firma. At det er et minimumsdirektiv betyder, at det danske folketing kan vedtage regler, som stiller lønmodtagerne bedre end kravene i direktivet. Og netop den mulighed er i øjeblikket genstand for alvorlige overvejelser internt i LO såvel som i Arbejdsministeriets særlige implementeringsudvalg, som har haft sagen på dagsordenen siden februar i år.

Implementeringsudvalget har nedsat et teknisk underudvalg til at undersøge mulige ændringer i Virksomhedsoverdragelsesloven. Fristen for implementering af direktivet er den 17. juli 2001.

Yderligere oplysninger: LO-konsulent Evelyn Jørgensen på telefon 35 24 60 40

Forlig om fusionskontrol

Hårdt brug for større konkurrence

Regeringens forlig med Venstre og konservative om øget fusionskontrol og hårdere straffe for overtrædelse af konkurrencelovgivningen er kun et skridt i retning af en styrket konkurrence i dansk erhvervsliv

Manglende konkurrence i dansk erhvervsliv har i mange år været en dyr fornøjelse for danske lønmodtagere og for samfundsøkonomien. Derfor er LO tilfreds med, at det nu endelig er lykkedes for regeringen at komme igennem med en stramning af fusionskontrollen.

I fremtiden skal alle fusioner, der omfatter en årlig omsætning på mere end 3,8 milliarder kroner automatisk gennem en kontrol i Konkurrencerådet. Men ifølge forliget mellem regeringen, Venstre og konservative skal vi helt frem til juli år 2002, før virksomheder, der misbruger en dominerende markedsposition, også kan idømmes bøder.

- Det er til gavn for lønmodtagerne, at fusionskontrollen skærpes. Med forliget i Folketinget er der håb om, at vi kan høste nogle af fordelene ved øget konkurrence til gavn for lønmodtagernes realløn, beskæftigelsen og vores samlede velstand. Forliget er et skridt i den retning af en nødvendig styrkelse af konkurrencen i erhvervslivet, herunder især hjemmemarkedserhvervene. I LO havde vi dog gerne set, at regeringen var kommet igennem med sit oprindelige forslag, som ville have haft effekt straks, og som ville have svækket erhvervsorganisationernes indflydelse i Konkurrencerådet, siger LO-sekretær Ib Wistisen.

- Nu håber vi, regeringen overbeviser domstolene om, at bødestørrelserne i konkurrencesager skal bringes op på et EU-lignende niveau. Det kan ikke være meningen, at vi, mens vi har et af EU's mest vel fungerede arbejdsmarkeder, skal lade os nøje med en lav/middel-placering, når det gælder konkurrencen på produktmarkederne.

Ib Wistisen peger på, at forliget ikke er fremtidsikret, fordi det ikke tager højde for den stigende udbredelse af elektronisk handel, som i løbet af få år vil ændre virksomhedernes konkurrencebetingelser. Derfor forventer LO, at Folketinget inden for en kort årrække bliver nødt til igen at tage konkurrencelovgivningen op til revision.

Alle kan spare 1.000 kroner om måneden

Industrilandenes samarbejdsorganisation OECD har flere gange peget på, at en række sektorer i dansk erhvervsliv lever en meget beskyttet tilværelse fri for det konkurrencepres, der kan sikre forbedret produktivitet og dynamik i erhvervsudviklingen. I en rapport opregner OECD en række af de sektorer, hvor konkurrencen ikke fungerer. Det drejer sig eksempelvis om varer som aviser, tobak, detailhandelen, apoteker, postvæsenet, transport- og tele-sektoren.

Herhjemme har Konkurrencestyrelsen i sin redegørelse fra maj i fjor beregnet, at danske husholdninger samlet betaler en merpris på forbrugsvarer og tjenesteydelser på 30 milliarder kroner årligt som direkte følge af manglende konkurrence. Det svarer til, at en dansk gennemsnitshusholdning hver måned må punge ud med godt 1.000 kroner eks-

Nettoprisniveau i Danmark for udvalgte varegrupper i forhold til EU9 (1996)

Hovedgruppe	Prisniveau i Danmark i forhold til EU9, EU9=100
Læskedrikke	143
Restaurant, hotel, café	127
Personlig pleje mv.	121
Frugt, grønt og kartofler	121
Bøger, aviser, magasiner	119
Kollektiv transport	114
Medicin og sundhed	112
Kød	112
Undervisning og børneinstitutioner	110
Brød, mel og grund	110
Fisk	110
Alkoholiske drikke	109
Andre husholdningsgoder	108
Fritidsudstyr	107
Tobaksvarer	106
Skotøj	103
Hvidevarer, el-apparater	101
Andre fødevarer	101

Kilde: Konkurrencestyrelsen.

tra for de daglige indkøb. Sammenlignet med forbrugerne i de andre EU-lande betaler danskerne dermed seks procent mere for deres varer.

Senere i denne måned udgiver Konkurrencestyrelsen endnu en redegørelse, men ifølge direktør Finn Lauritzen er der ikke meget trøst at hente i den nye oversigt.

- Tallet på de 30 milliarder har givetvis ikke flyttet sig væsentligt. Vi har ikke direkte gentaget beregningen fra sidste år, men vi ser ingen tegn på, at konkurrencesituationen er blevet forbedret i det forløbne år, siger Finn Lauritzen.

Dyre dagligvarer

Regeringen har, med udgangspunkt i Konkurrencestyrelsens analyser, i sin erhvervspolitiske strategi sat sig det mål, at de danske forbrugerpriser i løbet af de kommende ti år skal ned på niveau med andre sammenlignelige lande. Og en af de største udfordringer ligger i detailhandelen, hvor priserne i nogle tilfælde ligger 40 procent over niveauet i resten af EU. Også i visse dele af servicebranchen er prisniveauet betragteligt højere end hvad man ser i andre lande.

Yderligere information: LO-konsulent Lars Espersen på telefon 35 24 61 36

Yderligere kommentarer: LO-sekretær Ib Wistisen på telefon 35 24 60 00

Holdningen

Sæt handling bag ordene

Af LO-sekretær, Harald Børsting,

Med regeringens 11 lovforslag, som skal udmønte reformen af voksen- og efteruddannelserne, står de faglige organisationer og LO over for to hovedopgaver.

Den ene handler om at skabe et udbud af kvalificerede uddannelses-tilbud, der gør det meget mere gennemskueligt og synligt for den enkelte, hvordan man ved brug af efteruddannelsessystemet kan stykke sit eget personlige videreuddannelsesforløb sammen, hvad enten man går efter en uddannelse på forberedende, erhvervsfagligt eller videregående niveau.

Den anden store opgave, som måske bliver den allerstørste, bliver at få gang i dialogen, som skal motivere vore medlemmer til at deltage i uddannelse.

Her er det især LO-forbund med de kortuddannede medlemmer, der står med den største udfordring. Uanset hvor gode tilbud vi kan give medlemmerne, står de ikke af sig selv i kø for at komme af sted på uddannelse.

Derfor handler det nu om, at vi går aktivt ind i at styrke arbejdet med at vejlede og motivere medlemmerne til at gå i gang med at efteruddanne sig.

Her skal vi få ildsjæle, og folk, der selv har været i uddannelse, til via mund til øre-metoden at få mange flere til at deltage i efteruddannelse.

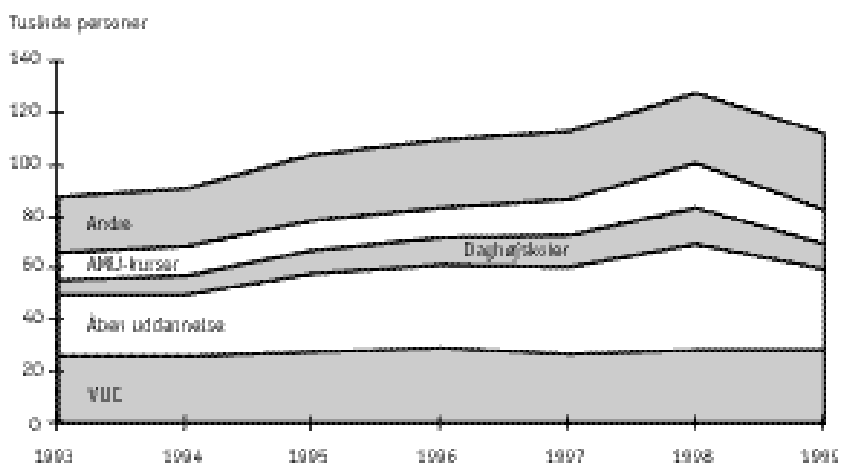
Når jeg tror på, at det kan lade sig gøre, skyldes det, at det nye voksen- og efteruddannelsessystem giver den enkelte papir på, hvad det er for nogle kvalifikationer, som kan bruges direkte ude på arbejdsmarkedet, eller som kan bruges i den videre efteruddannelse.

Det gør sig i hvert fald gældende på de grundlæggende uddannelsesniveauer.

Antal årselever i VEU-systemet

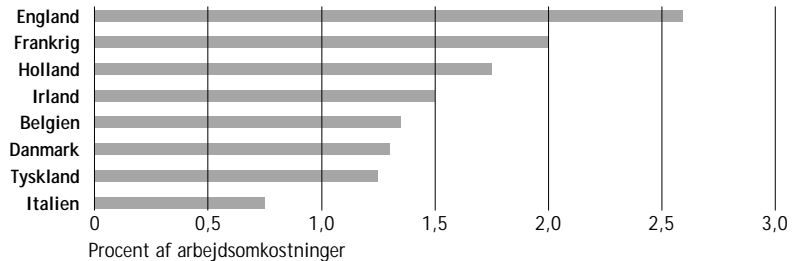
Note: Andre uddannelser er Folkehøjskoler, VEUD, Dansk som andet sprog, specialundervisning for voksne samt andre uddannelser.

Kilde: Undervisningsministeriet.

Arbejdsgivernes omkostninger til efteruddannelse i procent af samlede arbejdsomkostninger

Kilde: Eurostats "Continuing Vocational Training Survey" (CVTS).

På de højere niveauer står vi til gengæld over for et kæmpe udviklingsarbejde, og der vil vi fra LO opfordre de faglærtes forbund til at begynde at interessere sig alvorligt for de videregående voksenuddannelses-systemer.

Her ligger der mange muligheder for, at de med afsæt i deres brancher kan tilrettelægge en målrettet videreuddannelse, som giver deres medlemmer avancementsmuligheder, så vi over tid får opbygget et reelt videreuddannelsesstilbud for de faglærte, som tager afsæt i deres nuværende beskæftigelsen og funktion på arbejdsmarkedet.

Samtidig vil de faglærte fortsat have muligheder for at vedligeholde de faglærtes kvalifikationer i det eksisterende AMU-system. Det vil stadig i en del år være vejen for de faglærte til at ajourføre og vedligeholde deres erhvervsuddannelse, mens de, der ønsker at komme ud over erhvervsuddannelsesniveaue, skal interessere sig for de videregående niveauer.

LO ser samtidig frem til, at regeringen kommer med et konkret bud på udformningen af Arbejdsmarkedets Uddannelsesfinansiering (AUF). AUF-konstruktionen bygger på de samme principper som i den nuværende AER-ordning, som har vist sig at fungere i forhold til erhvervsuddannelserne.

Oveni det offentlige bidrag til AUF'en på knap tre milliarder kroner årligt er der brug for en kollektiv og solidarisk finansieringsreform, og at arbejdsgiverne i den forbindelse ikke har grund til at ynke sig i sammenligning med andre lande i Europa, fremgår med al ønskelig tydelighed af ovenstående figur.